

การก่อตัว วิถีชีวิต และปฏิภรียาในช่วงวิกฤติของชุมชนท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม

นางสาว กรรณิกา เชาว์วัฒนกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-2999-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE FORMATION, LIFESTYLES AND RESPONSES TO CRISIS IN INTERNET TOURISM
COMMUNITY: WWW.TREKKINGTHAI.COM

Miss Kannika Chowwattanakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-2999-1

401916

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การก่อตัว วิถีชีวิต และปฏิกริยาในช่วงวิกฤติของชุมชนท่องเที่ยวทาง
อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม

โดย

นางสาว กรรณิกา เชาววิวัฒน์กุล

สาขาวิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

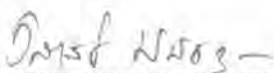
ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ ขำวิจิตร)

กรณีศึกษา เขาวิวัฒมนกูด : การก่อตัว วิถีชีวิต และปฏิภรียาในช่วงวิกฤติของชุมชนท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต
เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม. (THE FORMATION, LIFESTYLES AND RESPONSES TO CRISIS IN
INTERNET TOURISM COMMUNITY: WWW.TREKKINGTHAI.COM)

อ. ที่ปรึกษา : ศ. สุภัฏญา สุตบรรทัด, 203 หน้า. ISBN 974-14-2999-1.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการก่อตัว วิถีชีวิต และปฏิภรียาในช่วงวิกฤติ
ของชุมชนท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม รวมถึงเกณฑ์ในการเลือกมอบความไว้วางใจของ
สมาชิกในชุมชน เพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางร่วมกับคู่สนทนาจากสื่ออินเทอร์เน็ต และแนวโน้มในการพัฒนา
ศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพในอนาคต โดยอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหา และ
การสัมภาษณ์เชิงลึกเว็บมาสเตอร์และกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนดังกล่าวมีกระบวนการก่อตัวจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลด้านการ
ท่องเที่ยวของกลุ่มบุคคล นำไปสู่การสานสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในชุมชน ได้แก่ การพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยน
ข้อมูลข่าวสาร การเปิดเผยตัวตนของสมาชิกต่อชุมชน ฯลฯ ทั้งนี้ ข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าว ได้ค้นพบปรากฏการณ์
เกี่ยวกับการเลือกมอบความไว้วางใจของสมาชิกในชุมชนที่ค่อนข้างมีความแตกต่างจากงานวิจัยเกี่ยวกับความไว้วางใจ
บนสื่ออินเทอร์เน็ตที่ผ่านมา นั่นคือ การเลือกมอบความไว้วางใจของสมาชิกในชุมชนนั้น อาศัยการเรียนรู้ลักษณะนิสัยของ
คู่สนทนา ระยะเวลาในการคบหาสมาชิก การเปิดเผยตัวตนจริงในชีวิตจริงของสมาชิก และข้อมูลที่สมาชิกนำมา
แลกเปลี่ยนในชุมชน ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นผลมาจากการเปิดเผยตัวตนจริงของสมาชิกต่อชุมชน ข้อค้นพบเกี่ยวกับการ
เปิดเผยตัวตนของสมาชิกในชุมชนเสมือนจริงนี้ นำไปสู่การสร้างช่องทางในการพัฒนาธุรกิจเชิงพาณิชย์ผ่านสื่อ
อินเทอร์เน็ตในอนาคต ขณะเดียวกัน เมื่อชุมชนดังกล่าวเผชิญต่อวิกฤติความขัดแย้ง สมาชิกในชุมชนมีวิธีการลดทอน
วิกฤติดังกล่าวต่างกัน ได้แก่ การร่วมแสดงความคิดเห็นในชุมชนต่อวิกฤติ การเลือกนิ่งเฉยต่อวิกฤติ และการหลีกเลี่ยง
จากชุมชนชั่วคราว นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า เมื่อชุมชนดังกล่าวได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
กระทั่งเป็นชุมชนที่มีระดับความผูกพันกันในระยะยาวแล้ว ข้อค้นพบนี้้นำไปสู่การอ้างอิงที่น่าสนใจเกี่ยวกับการดำรงอยู่
อย่างถาวรของชุมชนเสมือนจริงบนสื่ออินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่อนิสิต.....วารวิภา.....วิวัฒมนกูด.....
สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2549.....

4785052428 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: VIRTUAL COMMUNITY / TOURISM COMMUNITY/ TRUST / E-COMMERCE

KANNIKA CHOWWATTANAKUL : THE FORMATION, LIFESTYLES AND RESPONSES TO CRISIS IN INTERNET TOURISM COMMUNITY: WWW.TREKKINGTHAI.COM. THESIS ADVISOR : PROFESSOR SUKANYA SUDBANTHAD, 203 pp. ISBN 974-14-2999-1.

This qualitative research was aimed to study the formation, lifestyles and responses to crisis in internet tourism community: www.trekkingthai.com including reliance selection criterion of community members for the determination to be fellow traveler and the tendency toward internet media potential for efficiency to tourism community in the future by using content analysis and in-depth interview to webmaster and sample.

The study found that tourism community settled the formation process by using the internet to search tourism content which conducted to relationship among the community members (Meeting, chatting, deliberating, showing oneself in one's true colors and so on). In order that the study found the fact about the reliance selection criterion of community members for the determination which is different from another research that is composed of characteristic of community members, the session of member association, showing oneself in one's true colors and data exchange among community. The revealing of this virtual community in this study is one opportunity to business development via internet media. Meanwhile, when member of community must be in crisis, they will response to crisis in different ways (Point of view of member in community, keeping silent to the situation and escaping from the community). Besides, there was an interesting of relationship development up to long term relationship which can be referred to virtual community.

Department.....JOURNALISM.....Student's signature..Kannika Chowwattanakul...
Field of study.....JOURNALISM.....Advisor's signature..Sukanya Sudbanthad...
Academic year 2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อันได้แก่ ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้นำเสนอความคิดริเริ่มในการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว ตลอดจนความกรุณาตลอดเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ร่วมเสนอแนะแนวทางในการทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์จากภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ร่วมประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออันดีของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนท่องเที่ยวที่แสนอบอุ่น เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม อันได้แก่ คุณนิพัทธ์พงษ์ ชวนชื่น (เว็บมาสเตอร์) และสมาชิกในเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอมทุกท่านในการให้ความร่วมมือ เพื่อให้ผู้วิจัยรู้ซึ่งถึงกระบวนการสานสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนท่องเที่ยวแห่งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อค้นพบมากมาย ในเชิงวิชาการ ขอขอบพระคุณในความเป็นมิตรที่ชาวชุมชนที่เคยมีมอบให้ ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกภาคภูมิใจที่ครั้งหนึ่งได้มีโอกาสสัมผัสกับชุมชนที่แสนอบอุ่นนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์จากภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกท่าน ซึ่งคอยให้คำชี้แนะ ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งให้กำลังใจ และเอาใจใส่ผู้วิจัยเรื่อยมา ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อผู้วิจัย นั่นคือ บิดา มารดา และญาติพี่น้องของผู้วิจัย ซึ่งดูแลเอาใจใส่ในทุกๆ ด้าน และเป็นกำลังใจสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นการศึกษาทุกคน ที่มอบเรื่องราวที่ดี ประสบการณ์ที่น่าจดจำร่วมกัน ทำให้คุณค่าของคำว่า "นิสิตจุฬา" มีความหมายต่อผู้วิจัยมาก นอกจากนี้ ขอขอบคุณเป็นที่สุดสำหรับ เพื่อน ๆ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยเฉพาะ "อดีตชาวบ้านกล้วย" ทุกท่านที่ร่วมทุกข์สุขกันมาก และสร้างนิยามคำว่า "เพื่อน" ให้กับผู้วิจัยได้อย่างสมบูรณ์แบบดั่งนั้น ความภาคภูมิใจของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงถือเป็นความสำเร็จของทุกท่านที่กล่าวมาเช่นกัน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสุดซึ้ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	12
	ปัญหานำการวิจัย.....	12
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	15
	แนวคิดเรื่องการออกแบบเว็บไซต์ Community.....	25
	แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์.....	28
	แนวคิดชุมชนเสมือนจริง.....	35
	แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ.....	39
	แนวคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างบุคคล.....	41
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
	นิยามศัพท์.....	46
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา (ขอบเขตการวิจัย).....	50
	เครื่องมือในการวิจัย.....	51

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การนำเสนอข้อมูล.....	58
4 ผลการวิจัย.....	61
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
4.2 กระบวนการก่อตัวของชุมชนท่องเที่ยวในสื่ออินเทอร์เน็ตของเว็บไซต์ เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	67
4.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับลักษณะ และส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในเว็บไซต์.....	68
4.2.2 ภูมิหลัง ที่มา และวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเว็บไซต์เทรคกิ้งไทย ดอทคอม.....	76
4.3 ลักษณะวิถีชีวิตเชิงปฏิสัมพันธ์ในชุมชนท่องเที่ยวของเว็บไซต์ เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	82
4.3.1 ข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ในเว็บไซต์.....	83
4.3.2 วิธีจัดแบ่งกลุ่มสมาชิกตามสถานภาพที่สมาชิกที่ปรากฏในเว็บไซต์ เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	137
4.3.3 บทบาทจากสถานภาพที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากการจัดแบ่งกลุ่มสมาชิก กับการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้ง ไทยดอทคอม.....	140
4.4 ปฏิกริยาต่อวิกฤติ และการลดทอนความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ภายในชุมชนท่องเที่ยวของเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	141
4.4.1 วิกฤติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในเว็บไซต์.....	141
4.4.2 วิกฤติทางธรรมชาติ.....	147
4.5 ความเป็นชุมชนในสื่ออินเทอร์เน็ตของเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอมนำไปสู่การ ท่องเที่ยว.....	156
4.5.1 การมอบความไว้วางใจต่อสมาชิกเทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	158
4.5.2 การมอบความไว้วางใจต่อเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	162

บทที่	หน้า
4.6 แนวโน้มในอนาคตของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านการสร้างชุมชน ในสื่ออินเทอร์เน็ต.....	165
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะงานวิจัย.....	167
5.1 กระบวนการก่อตัวของชุมชนท่องเที่ยวในสื่ออินเทอร์เน็ตของเว็บไซต์ เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	167
5.2 ลักษณะวิถีชีวิตเชิงปฏิสัมพันธ์ในชุมชนท่องเที่ยวของเว็บไซต์ เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	169
5.2.1 ลักษณะปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้นในชุมชนท่องเที่ยว.....	170
5.2.2 ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำหนดสถานภาพให้กับสมาชิกของ เว็บมาสเตอร์ กับอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน.....	173
5.3 ปฏิริยาต่อวิกฤติ และการลดทอนความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ท่องเที่ยวของเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	174
5.3.1 ปฏิริยา และวิธีการลดทอนวิกฤติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน.....	174
5.3.2 บทบาทในการร่วมคลี่คลายวิกฤติทางธรรมชาติของชุมชนท่องเที่ยว ทางอินเทอร์เน็ต.....	175
5.4 ความเป็นชุมชนในสื่ออินเทอร์เน็ตของเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม นำไปสู่ การท่องเที่ยว.....	177
5.4.1 การตัดสินใจเลือกมอบความไว้วางใจต่อสมาชิกในชุมชน.....	177
5.4.2 การตัดสินใจเลือกมอบความไว้วางใจต่อเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	178
5.5 แนวโน้มในอนาคตของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านการสร้างชุมชนใน สื่ออินเทอร์เน็ต.....	178
อภิปรายผลการวิจัย.....	179
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	199
ข้อเสนอแนะสำหรับเว็บมาสเตอร์.....	199
รายการอ้างอิง.....	200
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	203

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการจัดอันดับเว็บไซต์ท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์.....	4
2 แสดงตัวอย่างเว็บไซต์ท่องเที่ยวที่ปรากฏพบ.....	5
3 แสดงตัวอย่างเว็บไซต์ท่องเที่ยวที่ปรากฏพบ.....	6
4 แสดงตัวอย่างเว็บไซต์ท่องเที่ยวที่ปรากฏพบ.....	6
5 แสดงตัวอย่างเว็บไซต์ท่องเที่ยวที่ปรากฏพบ.....	7
6 แสดงตัวอย่างเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	9
7 แสดงตัวอย่างเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	9
8 แสดงภาพบรรยากาศความสนุกสนานของสมาชิกที่ร่วมเดินทางไปกับเว็บไซต์ เทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	72
9 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับรายได้ของเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม กับการสาน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน.....	81
10 แสดงตัวอย่างภาพการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกในชุมชนเทรคกิ้งไทย ดอทคอม.....	161
11 แสดงตัวอย่างภาพการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกในชุมชนเทรคกิ้งไทย ดอทคอม.....	161
12 แสดงโครงสร้างการก่อตั้งตัวของชุมชนท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้งไทย ดอทคอม.....	183
13 แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร และสมาชิกระหว่างกันของชุมชนท่องเที่ยวทาง อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม กับชุมชนย่อย.....	185
14 แสดงขั้นตอนการร่วมคลี่คลายวิกฤติทางธรรมชาติ กรณีการสร้างกระเช้าขึ้นอุทยาน แห่งชาติดอยหลวงเชียงดาว และอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ของชุมชนท่องเที่ยวเทรคกิ้ง ไทยดอทคอม.....	194
15 แสดงขั้นตอนการร่วมคลี่คลายวิกฤติทางธรรมชาติ กรณีพิบัติภัยสึนามิ ของสมาชิกใน ชุมชนเทรคกิ้งไทยดอทคอม.....	195